

«L'Església és present a la xarxa no únicament per comunicar sinó també per escoltar»

P. Antonio Spadaro, s.j., director de «La Civiltà Cattolica» i ciberteòleg

Mercedes De La Torre C.

El pare jesuïta Antonio Spadaro és el director de la revista *La Civiltà Cattolica*, la publicació religiosa més antiga d'Itàlia, que mai no ha interromput les seves publicacions des del 1850. Va ser iniciada pel papa Pius IX i des del 1856 va ser confiada a la Companyia de Jesús. Spadaro és expert en noves tecnologies, ha publicat nombrosos llibres en aquest àmbit, alguns l'anomenen el «guru d'internet», altres el «teòleg de les noves tecnologies de la comunicació».

El darrer missatge per a la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials parla de les xarxes socials com de «nous espais per a l'evangelització». Són també les xarxes socials una d'aquestes perifèries vers les quals el papa Francesc ens convida a sortir amb valentia?

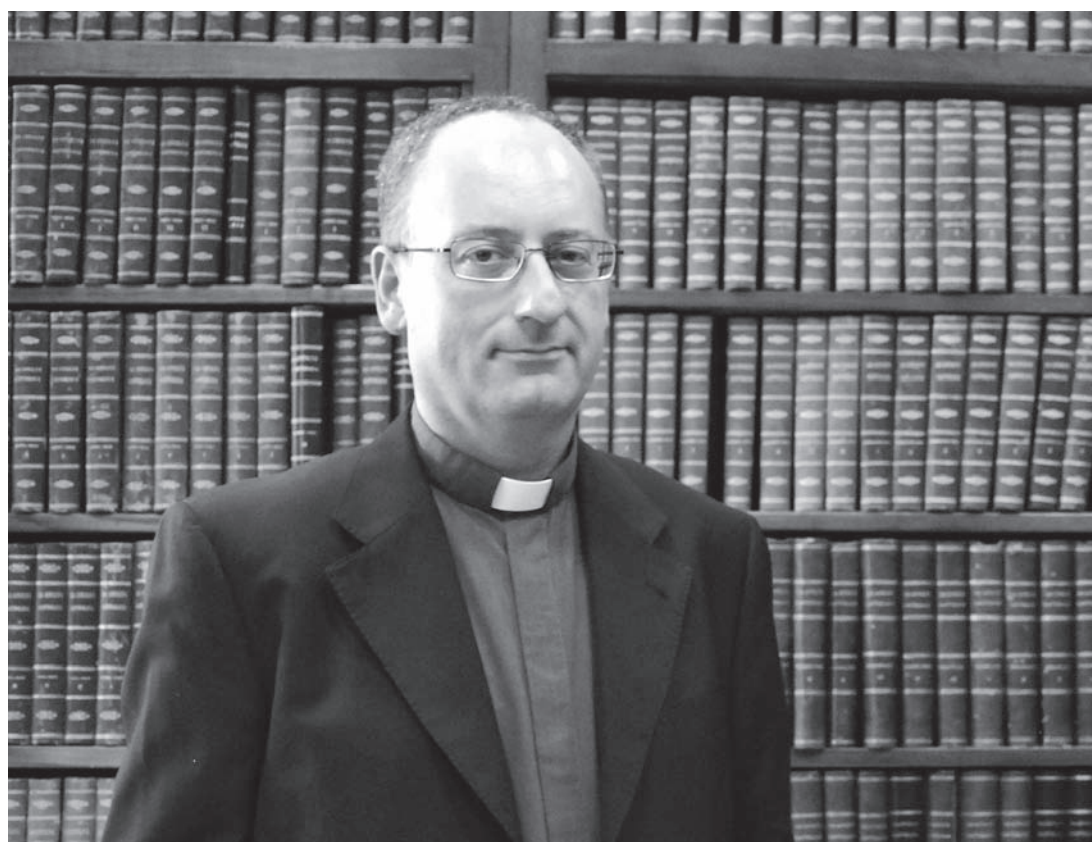
Sí, diria que l'Església és present a la xarxa perquè els homes hi són. L'Església està cridada a ser allí on hi ha els homes i avui els homes són a la xarxa. Però més que entendre les xarxes socials com a perifèries, jo diria que són més aviat els camins. El cardenal Bergoglio, en una entrevista pocs mesos abans de l'elecció com a Papa, va dir que l'Església ha d'estar als camins on hi ha els homes i es va referir també al món digital. El món digital no és un món diferent. Aquest és el punt clau: no és un ambient separat, a part, sinó un tipus de «teixit connectiu» de les experiències que fem. En aquest sentit, més que un lloc separat, una perifèria o un continent, la xarxa és una part de l'ambient on nosaltres ordinàriament vivim. La dimensió digital està cridada cada cop més a convertir-se en una dimensió de la vida ordinària.

A vostè li agrada parlar d'internet com d'«un ambient antropològic». Hi ha, però, qui critica la influència negativa de la xarxa i els seus llenguatges en el desenvolupament de la persona. És un alarmisme exagerat o són advertiments a tenir en compte?

La lògica que ha de dominar és la lògica ordinària de la vida. Així, de la mateixa manera que en la vida hi ha tants problemes, també en l'ambient digital, que forma part de la vida de l'home, pot haver-hi molts problemes. Per exemple, si l'home viu una vida limitada a les seves relacions digitals, es tanca en si mateix i tanca els ponts amb les realitats desafiantes de la vida. Tot això pot generar un problema molt fort, però no és un problema vinculat a la xarxa, sinó a l'home. Són problemes que es donen on la gent es troba, en tots els ambients, també en els digitals.

Què proposa per no sucumbir-hi?

Considero que cal estar molt atents, ser nosaltres mateixos, ser autèntics. Totes les preocupacions són fonamen-

tades però alhora no podem raonar només amb les preocupacions. L'Església està cridada a afrontar el gran repte de l'home tal com és i, de fet, l'ambient digital s'està convertint en l'ambient ordinari de les relacions, per la qual cosa no podem aïllar-nos i defensar-nos. Hem d'aprendre a fer front a una realitat que s'està transformant. És molt important, a més, preguntar-nos quin és el significat de la xarxa en els plans de Déu. La xarxa està incidint profundament en la manera com l'home es relaciona amb el món i amb els altres, i per això cal preguntar-se quin és el significat d'aquesta realitat en la vocació de Déu sobre la humanitat. No cal ser ingenus però alhora tampoc no ens podem deixar vèncer per la por.

Què és el que més l'entusiasma dels nous entorns digitals i què el va portar a sembrar-hi?

El que més m'engresca és la capacitat que la xarxa té per «aplegar» persones que d'una altra manera es perdrien a causa de la distància i l'espai. És impressionant la rapidesa de les seves connexions i el fet de superar fàcilment les barreres espai temporals. La xarxa ajuda a connectar les persones, encara que el fet d'estar connectades no sigui sempre un fet positiu. Com tampoc no està clar que l'encontre amb altres persones sigui sempre positiu... Per això insisteixo tant a afirmar que l'autenticitat té també un rol importantíssim en l'ambient digital i cal acceptar aquest gran repte.

El papa Francesc, que com a cardenal no tenia compte de Twitter, ha mantingut, com es preveia, el compte @Pontifex i sembla que comença a agafar-li gust. Hi ha

«Per emprar bé la xarxa, hem d'aprendre a viure bé en el temps de la xarxa»

«L'èxit de les xarxes socials expressa un desig molt fort en la gent de participació»

qui critica la falta d'interactivitat d'aquest compte, que només emet i que no escolta. Això té solució?

El compte @Pontifex no és que «no escolti», sinó que no genera respostes. Estem acostumats a emprar Twitter com una xarxa social que imposa una interactivitat ordinària en la qual s'escriu i es respon, però hem d'entendre també que hi ha diverses formes, per exemple, a Facebook hi ha perfils i pàgines. La presència del Papa a Twitter ofereix la possibilitat de compartir amb altres el missatge i que aquest sigui, alhora, compartit o comentat. Hi ha diverses maneres de

ser presents a les xarxes socials i no és obligatori «cristal·litzar-se» només amb formes ja «consolidades». L'important per a mi és que l'Església sigui present a la xarxa no únicament per comunicar un missatge sinó també per escoltar. Fins i tot sense intervenir-hi directament hi ha una forma d'escolta. Pot ser només silenciosa però, segons la meua opinió, és molt important.

Vostè és un tuitaire actiu, encara que sense abusar. Com venç el risc a la dispersió?

El risc és quan veiem la xarxa com un cos estrany que s'insereix en la vida. Per emprar bé la xarxa, hem d'aprendre a viure bé en el temps de la xarxa. És a dir, de la mateixa manera que no parlo continuament durant

el dia sinó que sovint estic en silenci, escolto..., així també en la vida digital. En l'ambient digital passa el mateix. L'ideal és la integració de l'ambient digital en la pròpia vida de pregària i això requereix saviesa, temps i sobretot educació. Hem d'ajudar avui les persones, especialment els més joves, a viure amb equilibri les pròpies formes d'expressió.

El primer conclave viscut en clau 2.0 ha posat al descobert virtuts i defectes de les xarxes socials. La virtut de la immediatesa s'ha vist sovint enfosquida pel defecte de la precipitació i la virtut de la globalització pel defecte de la superficialitat. Quina valoració fa del paper de les xarxes en el darrer conclave?

En les xarxes socials tot el que vivim esdevé important en l'àmbit personal, però també comunicatiu, mundial, social. Tot té la capacitat de tenir un ressò. Les persones que viuen experiències les comparteixen. És curiós, per exemple, veure les fotografies de la plaça de Sant Pere en les eleccions de Benet XVI i en la del papa Francesc. En la del papa Francesc hi havia molts mòbils perquè la gent volia compartir el moment. I va arribar un moment en què a la plaça de Sant Pere no hi va haver connexió perquè tothom volia connectar-se. És cert que les grans qüestions, també les espirituals, de vegades són objecte de xafarderia, de converses inútils, però hem de constatar també els elements positius d'aquesta tendència, és a dir, el desig que avui té l'home de prendre part activa, de sentir-se particip d'esdeveniments que passen al món i que l'afecten. En la meua opinió, això és l'expressió d'un desig de participació molt fort.